

Lottaryijy sosiaalisessa mediassa

Asioista tiedottaminen on siirtynyt voimakkaasti sosiaaliseen mediaan hyödyntäväksi. Erityisesti nuoret, mutta myös poliitikot ja päättäjät aina Tasavallan presidenttiä myöten suosivat lyhyitä viestejä nopeasti välittäviä Twitterin ja Instagramin kaltaisia välineitä. Kauemmin käytössä olleella Facebookilla on siltäkin suosijansa. Erityisesti eri alojen perinneryhmissä Facebook näyttää olevan pääasiallinen kommunikointiväline. Perinneryhmien varttuneisiin ikäluokkiin painottuva jäsenkunta on tälle ilmeinen selittäjä. Kohdalleni osui äskettäin yhteen museoesineeseen – uniikkiin lottaryijyyn – liittyvä tapahtumasarja, jossa Facebook-yhteisöllä oli keskeinen rooli. Esitän tuon tapahtumaketjun pääpiirteet seuraavassa.

Lottien perinnettä vaalivat järjestöt viettivät lokakuussa Lotta Svärd -järjestön perustamisen 100-vuotisjuhlallisuuksia. Viikonloppuna 2.-3.10.2021 Vaasassa järjestettiin Suomen Lottaperinnettä liitokokous ja valtakunnalliset Lottaperinnettä vaalivat järjestöt viettivät lokakuussa Lotta Svärd -järjestön perustamisen 100-vuotisjuhlallisuuksia. Viikonloppuna 2.-3.10.2021 Vaasassa järjestettiin Suomen Lottaperinnettä liitokokous ja valtakunnalliset Lottaperinnettä vaalivat

seuranäkökulmasta. Tuolla juhla-illalla sanomalehti Ilkka-Pohjalainen julkaisi tavanomaisella torstain Menot -palstallaan kuvallisen ilmoituksen Vaasan Sotaveteraanimuseosta. Kuva esitti museon

Lehti-ilmoituksessa ollut kuva Vaasan Sotaveteraanimuseon lottaosastosta Kuva: Ilkka Virtanen

lottaosastoa ja siinä oli näkyvästi esillä lotta-aiheinen vanha ryijy. Heti julkaisupäivänä sain puhelinsoiton Seinäjoella asuvalta ryijyjä harrastavalta rouvalta, joka lupasi kuvan laittamiselle Facebookin ”Ryijy, Suomalainen perinnetekstiili” -ryhmään. Totesin, että museomme puolesta kuvan ryhmässä julkaisemiselle ei ole esteitä. Päinvastoin, lisäähän se osaltaan museomme tunnettuutta. Mainitsin vielä, että lehti on saanut kuvan museon verkkosivuilta (vaasansotaveteraanimuseo.fi) ja se on minun kamerastani aikoi-

naan lähtenyt. Kuva ilmestyi soittajan toimesta mainittuun Facebook ryhmään vielä samana päivänä varustettuna saatetekstillä, missä kuvan lataaja kertoi sen lehtilähteen ja mainitsi, että hän ei ole ryijyjä itse nähnyt eikä tunne sen taustoja lähemmin. Museolla on tietysti tarkat tiedot ryijystä, mutta soittaessaan rouva ei niitä kysellyt enkä myöskään tullut niitä oma-aloitteisesti kertoneeksi. Ryijyryhmän aktiivisuudesta ja Facebookin tehokkuudesta tiedonvälityksessä kertoo nopeus, jolla yksi ryhmän jäsenistä tunnisti ryijyn. Hän muisti nähneensä kuvan ryijystä sekä ryijyn syntyä ja luovutusta tulevalle omistajalleen lottajohtaja Elmire Salmelle kertovan uutisen vanhassa vuodelta 1932 pe-

raisin olevassa Lotta Svärd -lehdessä 14/1932. Hänellä oli vielä tuo lehti käytettävissään. Hän sisällytti ryhmässä esittämäänsä kommenttiin uutisen tekstin ja sen pienikokoisen mustavalkoisen kuvan. Keskustelumme kuvan Ryijyryhmään laittaneen rouvan kanssa jatkui vielä tämän jälkeen. Hän osoittautui monipuolisiksi kulttuurin harrastajaksi ja aktiivitoimijaksi Seinäjoella. Esitinkin hänelle kutsun tulla tutustumaan lähemmin ryijyyn ja samalla Vaasan Sotaveteraanimuseoon, joko yksin tai kulttuuriryhmänsä kanssa. Vastaus tuli lähes välittömästi. Ryhmä on marraskuun lopulla tulossa Vaasaan katsomaan hyvät arvioinnit saanutta Katri-Helena musikaalia.

Sovimme, että ryhmä vieraillee tällä käynnillä myös museossamme. Facebook toimi näin sivutuotteena tehokkaana tiedonvälittäjänä lotta- ja maanpuolustusperinteen saralla. Tarinan keskiössä oleva uniikki lottaryijy on siis

Ilkka Virtanen

Österbottens Försvarsgille – Pohjanmaan Maanpuolustusilta

Lotta Svärd -lehden 14/1932 uutinen ryijystä

Kesäkuun 6 p:nä oli Sippolan Lotta-Svärd järjestänyt jäähyväisjuhlan vuoden vaihteessa eronneelle ja paikkakunnalta poismuuttaneelle puheenjohtajalleen Elmire Salmelle.

Juhla vietettiin Inkeröisten tehtaan seuratalolla Inkeröisten kyläseuran järjestäminä. Sali oli kauniisti siiristellyin koristettu, ja monihaaraisten pöytä katettu puoleltoistavalle henkilöille. Lottia oli saapunut lukuisasti kaikista yleistä kylvästä ja kutsuttuina olivat puolisrouva Salmesta perheineen Kymenlaakson Lotta-Svärdin piirijohdosta kokonaisuudessaan sekä piiripäällikkö everstiluutnantti Eklöf, valistusohjaaja Haila, aluepäällikkö Rytönen sekä paikallisesikunta.

Juhla oli erinomaisen viihtyisä. Kouvolan suojk. torvisoittokeuhkunta soitteli ahkerasti koko illan. Lukuisia puheita pidettiin ja kukaan ojanettiin sekä rouva Salmelle, että piirin puheenjohtajalle rouva V. v. Hertzénille. Yksi ja toinen esitti vielä ohjelmamumeroita. Lottalaulu laulettiin yhdessä sekä lopuksi Maamme laulu. Juhlapuheen yhteydessä, jonka piti opettajatar Anna Kujala Ruotilasta, paljastettiin lottien kutsuun ryijy, joka lahjoitettiin rouva Salmelle kiitokseksi hänen uhrautuvasta työstään. Inkeröisten kyläseuran puheenjohtaja ins. rouva Elsa Berger on sen sommitellut ja neiti Greta Strandberg värittänyt.

Seuraa pieni sekoitus ryijyyn sisällytyistä muistoista ja ajatuksista:

Näemme 6 lottaa, jotka kuusi ovat olleet kutomassa tätä ryijyä. Hyvin hämärästi erottuu 11 kausen oksaa, kuvaten Sippolan 11 kyläseuraa. Sitten on keskellä rouva Salmen nimikirjaimet sekä vuosiluvut, milloin hän on toiminut puheenjohtajana. Edelleen nähdään vasemmalla

ylhäällä kenttäkruunumerkki ja oikealla kruunumerkki valkoinen tahti. Näiden välillä on vaakuna, joka symbolisoi Sippolaa ja vastaavalla kohdalla alhaalla rouva Salmen uuden asuinpaikan, Vaasan kaupunginvaakuna, Kymenlaakson ja Vaasan suojeluskuntapiirien Smerkit nähdään kummassakin alakulmassa. Ylä- ja alareunustat kuvaavat lottakävelyä ja sivureunustat hiihtoja. Ryijyn keskustassa näkyy komeana Lottamerkki ja sanat Pro Patria, Isänmaan puolesta.

kuulunut 20 vuotta lottajohtajana Sippolassa ja Vaasassa toimineelle Elmire Salmelle ja saatu museoon hänen perillistensä lahjoituksena. Elmire Salmen perhe oli todellinen suojeluskuntaperhe. Hänen miehensä Armas Salmi oli suojeluskuntapäällikö, pojat Jorma ja Sipri myös suojeluskuntalaisia ja tytär Pirkko toimi lottana. Ryijyn mukana tuli sen takana olevaan taskuun kiinnitettynä kangassuikale, johon on kirjailtu ryijyn syntyä ja symboliikkaa vaalottava teksti. Lotta Svärd -lehden uutinen perustuu tähän tekstiin. Taskussa on myös paperille kirjoitettu Elmire Salmelle omistettu runo ”Lotalle”. Ryijyn valmistaneet lotat osoittavat runsasta kiitollisuutensa pidetylle johtajalleen, haikuu-

Alhaalla Elmire Salmi, joka toimi Sippolan piirin Lottien puheenjohtajana 1922-32 ja Vaasan Lottien puheenjohtajana 1935-44, vieressään tuomari Armas Salmi, joka oli myös Suojeluskunnan vääpeli. Takana vasemmalla ylloppilas, reservin vänrikki Jorma Salmi (sittemmin res. kapteeni), vieressään sisarensa lottia Pirkko Salmi ja veljensä, tukiloinen, Suojeluskunnan tykkimies Sipri Salmi (sittemmin res. yliluutnantti).

Kuva on otettu 15.7.1939 Elmire Salmen 50-vuotispäivän lähtevien juhlaillustusten yhteydessä.

Elmire Salmen suojeluskuntaperhe v. 1939

Elmire Salmen lottaryijy lähikuvassa Kuva: Raimo Latvala